

קונטרס

בורא רפואות

יגלה איך שרפואת האדם תלויה רק בידו יתברך, והוא יתברך בורא רפואות בכל יום, והרופא הוא רק שליח, וצריך לשמר את עצמו מאד מאד מרופא אליל, ואל יבטח בשום בשר ודם, ורק בהקדוש ברוך הוא בעצמו ישים בטחונו, ותמיד יבקש ממנו יתברך, שיעמד לימין הרופא, ושלא יקלקל, חס ושלום, רק ישלח את מלאך רפאל לרפאותו, ויהיה בריא כל ימי חייו.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹתְרָא"ש נ"י אָמַר, כֹּל אָדָם צָרִיךְ
לְדַעַת, כִּי רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַרוּפָא,
כִּי בְיָדוֹ נִפְשׁ כֹּל חַי, וְעַל-כֵּן אֵל יִבְטַח
בְּשׁוֹם רוּפָא אֲלֵא יָדַע כִּי רַק הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא בּוֹרֵא רְפוּאוֹת וּמְרַפָּא כֹּל בְּפֶשֶׁר,
וְהַרוּפָא הוּא רַק שְׁלִיחַ לְרְפוּאוֹת.
(אמרי מוֹתְרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקְצ"ו)

קוֹנְטֵרַס

בוֹרָא רְפוּאוֹת

.א

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, אֲשֶׁר רַבְנוּ הַקְדוּשׁ
הַרְבֵּה לְדַבֵּר עִמָּנוּ מֵעַנֵּן רוֹפְאִים וְדוֹקְטוֹרִים
וּמְרְפוּאוֹת, וְהִיא מְגַנָּה מְאֹד מְאֹד עֵנֵן רְפוּאוֹת
וְדוֹקְטוֹרִים, וּמְזַהֵר מְאֹד מְאֹד לְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס
עַל חַיָּו וְעַל חַיֵּי זָרְעוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ, שֶׁיִּרְחִיק עִצְמוֹ מְאֹד
בְּתַכְלִית הַרְחוֹק מִלְעֶסֶק, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּרְפוּאוֹת,
בְּדוֹקְטוֹרִים וּבְרוֹפְאִים, וְאַפְלוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ, וְאַפְלוּ הַחֲלֵי חֶזֶק, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אַף־
עַל־פִּי־כֵן יִשְׁלִיךְ עַל הַשֵּׁם יְהוָה, וַיִּשְׁעַן בְּאַלְקִיו לְבַד,
וְאֵל יַעֲסֹק בְּרְפוּאוֹת, בְּדוֹקְטוֹרִים וּבְרוֹפְאִים כָּלֵל, אִפְלוּ
בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ דוֹקְטוֹרִים וְרוֹפְאִים מְפֻלְגִים, אַף־עַל־פִּי־

כּן אַל יִסְמַךְ עֲלֵיהֶם, וְאַל יִמְסַר חַיָּיו בְּיָדָם, כִּי הֵם
 קְרוּבִים לְמִיתָה יוֹתֵר מִחַיִּים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי אֶפְלוּ מִי
 שֶׁהוּא דוֹקְטוֹר וְרוֹפֵא גָדוֹל, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְכוּן אֶת
 הַחֲלִי וְהַרְפוּאָה הַשְּׂיֵכֶת לוֹ, לְפִי מִזְגוֹ וְטַבְעוֹ וְכַפִּי הַחֲלִי
 שְׁלוֹ, וְכַפִּי הָעֵת וְהַזְּמַן, כִּי יֵשׁ בְּזֶה כַּמָּה וְכַמָּה שְׁנוּיִים,
 שְׁצָרִיךְ הַדוֹקְטוֹר וְהַרוֹפֵא לְכוּן בָּהֶם מְאֹד, וְקִשָּׁה לוֹ
 מְאֹד שְׂיִכּוֹן וְלֹא יִטְעָה בְּכָל הַפְּרָטִים, כַּאֲשֶׁר הֵם
 בְּעֶצְמָם מוֹדִים בְּזֶה, וְכִנְקֵל מְאֹד יוֹכֵל לְקַלְקֵל לוֹ הַרְבֵּה,
 עַד שֶׁלֹּא תוֹעִיל שׁוּם תַּקְנָה לְחַיָּיו, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ
 הַדוֹקְטוֹר וְהַרוֹפֵא הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, מִכָּל שָׂכָן וְכָל שָׂכָן רַב
 הַדוֹקְטוֹרִים וְהַרוֹפְאִים הַמְּצוּיִים בְּמִדֵּינֵתָנוּ, אֲשֶׁר רַבִּם
 אֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשְׂמֹאלָם, וְהֵם רוֹצְחִים מִמֶּשׁ,
 וְהוֹרְגִים נַפְשׁוֹת בְּיָדֵים, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁצָרִיךְ לְבָרוּחַ מֵהֶם
 כַּמְּטַחֲוֵי קֶשֶׁת, לְבַל יִמִּית אֶת עֲצָמוֹ אוֹ אֶת הַחוּלָה
 שְׂמוּסֵר לָהֶם בְּיָדֵים, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ כְּשִׁסּוּמָךְ עַל
 דוֹקְטוֹרִים גְּדוֹלִים, זוֹהִי סַפְנָה גְּדוּלָה מְאֹד, וְהוּא רְחוּק
 מִן הַחַיִּים, מֵאַחַר שֶׁנֶּפֶל בְּיַד הַדוֹקְטוֹר וְהַרוֹפֵא; וְסַפֵּר
 רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁכְּשֶׁהָיָה בַּקְּהֵלֶת לְמַבְרַג שֶׁהוּא מְקוֹם
 קְבוּץ דוֹקְטוֹרִים וְרוֹפְאִים גְּדוֹלִים, הָעִיד לְפָנָיו דוֹקְטוֹר
 גָּדוֹל בְּעֲצָמוֹ, שֶׁטוֹב לְהִתְרַחֵק מִרְפוּאוֹת וּמִדוֹקְטוֹרִים
 בְּתַכְלִית הַרְחוּק, וְאָמַר, שֶׁכִּבְרַתְּ חֲקָרוּ כָּל-כָּף בְּחֻכְמַת

הדוקטוריא והרפואה, עד שעכשו אינם יודעים, כָּלֵל וכלל לא, פי מרבוי חקירתם, כְּכַר רְאוּ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לַחְקֹר וּלְכַרֵּר אֶמֶתַת הַדְּבָרִים עַל מְכוּנָם, גַּם יֵשׁ מַחְלֻקוֹת גְּדוּלוֹת בֵּינֵיהֶם בְּעֵנֵי הַרְפוּאוֹת, וּבִקְהֵלַת לְמַפְרָג יֵשׁ שְׁתֵּי כַּתוּת שֶׁל דּוֹקְטוֹרִים וְרוֹפְאִים הַמְּחַלְקִים בְּעֵנֵן אֵיזָה חֲלִי מְסַכָּן, אִיךְ לְהִתְנַהֵג בּוֹ, שְׁכַת אַחַת אוֹמֶרֶת, שְׁכַל הַדְּבָרִים הַחֲזָקִים, שְׂיֵשׁ לָהֶם אִיזוֹ חֲרִיפוֹת, מְזִיקִים מְאֹד לְזֶה הַחֲלִי, וְשֹׁצְרִיךְ הַחוֹלֵה לְקַחַת רַק אֶת הַדְּבָרִים שֶׁהֵם לְהַפְּךְ, וְהַכַּת הָאַחֶרֶת אוֹמֶרֶת לְהַפְּךְ מִמֶּשׁ – שֹׁצְרִיךְ לְזֶה הַחֲלִי דִּיקָא דְבָרִים חֲזָקִים וְכִיּוֹצָא, וְדְבָרִים מְתָקִים וְרַכִּים מְזִיקִים מְאֹד לְחֲלִי הַזֶּה, וְכָל אַחַת וְאַחַת מֵהַכַּתוּת הַנּוֹכְרוֹת לְעִיל, מְבִיאָה רְאִיוֹת חֲזָקוֹת לְדְבָרֶיהָ, וּלְפִי דַעַת כָּל אַחַת מֵהַכַּתוּת, מִי שֶׁמִּתְנַהֵג לְהַפְּךְ, מַדַּעְתָּם, זֶהוּ סַם הַמּוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, נִמְצָא שְׁלִפֵי דַעַת כַּת זוֹ, כָּל הַהִנְהָגוֹת שֶׁל הַחוֹלֵה הַנּוֹכֵר לְעִיל, שֶׁמִּתְנַהֵג עַל־פִּי הַדּוֹקְטוֹרִים שֶׁל הַכַּת הַשְּׁנֵיָה, הֵם סַם הַמּוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וְכֵן לְהַפְּךְ לְפִי הַכַּת הָאַחֶרֶת, וְכָל אַחַת מֵהַכַּתוּת הִיא בְּעֵלַת דּוֹקְטוֹרִים גְּדוּלִים מְפֻלְגִים בְּחֻכְמָה זוֹ מְאֹד, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינָם יְכוּלִים לְכוּן לְאַמֶּת לְאַמֶּתָהּ, וְגַם אִי אֶפְשָׁר לְכַרֵּר בְּחוּשׁ עַם מִי הָאַמֶּת, כִּי לְפַעְמִים נִרְאֶה בְּחוּשׁ כְּפִי דַעַת זוֹ,

וּלְפַעֲמִים לְהַפִּיךְ וְאֵי אֲפֹשֶׁר לָהֶם לְבַרֵּר אֶת הַדְּבָר כָּלֵל,
 נִמְצָא שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְסַמֵּךְ עַל הַדּוֹקטוֹרִים וְהַרופָאִים,
 מֵאַחַר שֶׁהֵם בְּעֶצְמָם מְבַלְבְּלִים מְאֹד מְאֹד בְּחֻמָּה זוֹ,
 וְאֵי אֲפֹשֶׁר לָהֶם לְעִמּוֹד עַל הָאֱמֶת לְאִמְתָּהּ, וְאִיךְ יִמְסֹר
 הָאָדָם אֶת חַיָּיו בְּיָדָם, כִּשְׁהוּא תְלוּי בַּחוּט הַשְּׁעָרָה,
 שֶׁכְּאֲשֶׁר הַדּוֹקטוֹר וְהַרופָא שׁוֹגֶה בְּאִיזוֹ תְנוּעָה בְּעֵלְמָא
 כַּחוּט הַשְּׁעָרָה, הֲרֵי הוּא מְקַלְקֵל חַיָּיו וּמְמִיתוֹ בְּיָדָיו? !
 וְכֹאֲשֶׁר רוֹאִים בַּחוּשׁ בְּרַב הַפְּעָמִים שֶׁהִרְבֵּה מְאֹד מֵתִים
 מִן הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַדּוֹקטוֹרִים וְהַרופָאִים כִּי יֵשׁ בְּעִנְיָן
 חֻכְמַת הַדּוֹקטוֹרִיָא וְהַרפּוּאָה דְקָדוּקִים הִרְבֵּה הִרְבֵּה
 מְאֹד מְאֹד, וְהֵם נִעְלָמִים מֵהֶם מְאֹד מְאֹד, בְּעֶצְמָם
 בְּבִטָּן הַמְּלָאָה (קִהְלַת י"א), עַד שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר שְׂיִכּוֹן
 הַדּוֹקטוֹר וְהַרופָא בְּכֹל הַדְּקָדוּקִים וְהַפְּרָטִים וְלֹא יִשְׁגֶּה
 כָּלֵל; עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק וּלְבַרֵּחַ מֵהֶם מְאֹד, וְאֵל
 יֵאמֶר הָאָדָם שֶׁהוּא חוֹלֵה, חַס וְשְׁלוֹם, אוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ חוֹלָה
 בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, חַס וְשְׁלוֹם — אִם-כֵּן עַל מֵי אֶסְמֵךְ, כִּי
 בְּהִכָּרַח לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֶסֶק בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וְאִיךְ אֵינִיחַ אֶת
 הַחוֹלָה וְלֹא אֲשַׁתְּדֵל בְּהַצְלָתוֹ? כִּי בְּאִמְתּוֹ זוֹ שְׁטוּת, כִּי
 מֵאַחַר שֶׁהַדּוֹקטוֹר וְהַרופָא רְחוּקִים מֵחַיִּים וְקָרוּבִים
 לְהַפִּיךְ, וְסוּף כָּל סוּף הוּא צְרִיךְ לְסַמֵּךְ רַק עַל הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, טוֹב לְסַמֵּךְ מִיָּד עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל יִסְכֵּן אֶת

החולה בַּיָּדִים עַל-יְדֵי הַדּוֹקְטוֹר וְהַרּוֹפֵא, כִּי עַל-פִּי-רֹב
 הַדּוֹקְטוֹרִים וְהַרּוֹפְאִים הֵם שְׁלוּחֵי מְלֶאכֶת הַמּוֹת, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן, וַיְדַמָּה בְּעֵינָיו כְּאִלוֹ הוּא יוֹשֵׁב בְּמִדְבָּר אוֹ בַּיַּעַר,
 שֶׁבְּהִכְרַח לוֹ לִסְמֹךְ עַל הַשֵּׁם יִתְכַּרֵּךְ לְכַד, מֵאַחַר שֶׁאֵין
 מֶה לַעֲשׂוֹת, כְּמוֹ-כֵן עֲכָשׁוּ — אֶף-עַל-פִּי שִׁיוֹשֵׁב
 בְּמִקּוֹם שֵׁישׁ דּוֹקְטוֹרִים וְרִפּוּאוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר
 שֶׁהֵם בְּעֵצָמָם מְבַלְבְּלִים בְּחֻכְמָה זוֹ וּבִשְׂאֵר הַחֲשָׁשׁוֹת
 הַרְבֵּה מְאֹד, מֶה שֵׁישׁ בְּעֵנִין רִפּוּאוֹת, אִם-כֵּן קָרוֹב
 הַדְּבָר, שֶׁעַל-יְדֵי הַרְפּוּאוֹת וְהַדּוֹקְטוֹרִים, לֹא דִי שֶׁלֹּא
 יוֹעִיל, אֲדַרְבֵּה יִקְלַקֵּל בּוֹדָאִי, וְאִם-כֵּן לְמָה יַעֲשֶׂה עֶסֶק
 בְּדַרְךְ הַטָּבַע, שֶׁהוּא רַחוּק מִשְׂכָּר וְקָרוֹב לְהַפְסֵד? !
 וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּהִיר לְהִתְרַחֵק מֵהֵם מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר
 לְבָאֵר כָּל מֶה שֶׁסִּפֵּר בְּעֵנִין זֶה, וְאָמַר, שֶׁכִּבֵּר הָיָה
 בְּעוֹלָם מֶלֶךְ אֶחָד, שֶׁהִרְגֵּ אֶת כָּל הַדּוֹקְטוֹרִים
 שֶׁבְּמִדְיָנָתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהֵם מְזִיקִים מְאֹד לְבְנֵי אָדָם, וְאָמַר
 בְּדַרְךְ צְחוֹת, שֶׁלְּמֶלֶךְ הַמּוֹת קָשָׁה מְאֹד לְהַמִּית
 בְּעֵצָמוֹ, כִּי כָּל הָעוֹלָם תְּלוּי בּוֹ, וְקָשָׁה וְכָבֵד עָלָיו
 לַעֲשׂוֹת הַכָּל בְּעֵצָמוֹ, עַל-כֵּן הָעֵמִיד שְׁלוּחִים בְּמִקּוֹמוֹ
 בְּכָל מְקוֹם, וְהֵם הַדּוֹקְטוֹרִים וְהַרּוֹפְאִים, שֶׁהֵם שְׁלוּחָיו
 לְהַמִּית אָנָשִׁים, כִּי הֵם מְמִיתִים בְּנֵי אָדָם הַרְבֵּה מְאֹד
 מְאֹד; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּתְרַחֵק מֵהֵם, וּמְחַזֵּק עֲצָמוֹ בַּהֵשֵׁם

יִתְבַּרַךְ לְסַמֵּךְ עָלָיו לְבַד, וְהִרְבֵּה לְדַבֵּר עִמָּנוּ מְאֹד בְּעֵנִין
 זֶה — לְהִתְרַחֵק מֵהֶם מְאֹד יִהְיֶה אִיךָ שְׂיֵהִיָּה, חֵס
 וְשְׁלוֹם, תָּמִיד יִשָּׂא עֵינָיו לַשָּׁמַיִם, וַיִּשְׁעַן עַל הַשֵּׁם
 יִתְבַּרַךְ לְבַד.

ב.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, אֲשֶׁר לְאַחֲרוֹנָה
 כָּל מִי שְׂרוּצָה לְהַעֲשׂוֹת דּוֹקטוֹר — נַעֲשֶׂה, וּמִמָּשׁ אֵין
 שׁוֹם פְּקוּחַ עַל הַדּוֹקטוֹרִים, וּבְנֵי-אָדָם מוֹסְרִים עֲצָמִם
 בְּיָדָם, וְהֵם מִמָּשׁ מִפְּקָרִים, רַחֲמָנָא לְעֻלְיָן; וְעַל-כֵּן אִם
 אַתָּה פְּכָר כֵּן צָרִיךְ לִילֵךְ לְרוֹפֵא וּלְדּוֹקטוֹר, רְאֵה
 לְהַשְׁתַּדֵּל לִילֵךְ דּוֹקָא אֶל רוֹפֵא פְּרֻטִי, וְרוֹפֵא גְדוֹל וּבַעַל
 אַחֲרִיּוֹת, וְלֹא אֶל סֵתָם מִפְּקָר, הַמְּלַבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּחִלּוֹק
 לְבָן, וְעוֹשֶׂה כָּל מַה שְׂרַק רוּצָה לַעֲשׂוֹת עִם הַחוּלָה,
 וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמָּנוּ יִתְבַּרַךְ, שְׂמֵלֵאךְ רְפָאֵל
 יַעֲמֵד לִימִין הַרוֹפֵא וְהַדּוֹקטוֹר, וַיִּשְׁמַר אוֹתוֹ מִכָּל רָע,
 וַיַּצְלִיחַ בְּשְׁלִיחוֹתוֹ, וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרַכּוֹת ס.)
 עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת כ"א): "וְרָפָא יִרְפָּא" — מִכָּאן, שְׁנַתְנָה
 רְשׁוֹת לְרוֹפֵא לְרַפְּאֵת, וְעַקֵּר הַסִּימָן אִם הוּא רוֹפֵא
 וְדּוֹקטוֹר טוֹב הוּא — כִּשֶׁהוּא אִישׁ חֲסֵד וּבַעַל רַחֲמִים.

יֵישׁ לוֹ הַבְּנָה עֲמָקָה לַחֹלָה וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ, וְאִינוּ לְהוֹט
 כָּל־כֶּף אַחֲרֵי הַבְּצַע וְהַכֶּסֶף, וּמִכָּל שֶׁכֶּן שֶׁהוּא אִישׁ יָרָא
 וְחָרַד לְדַבֵּר הַשֵּׁם, הוּא שְׁלִיחַ טוֹב, אָבֵל סֵתֶם רוֹפֵא
 וְדוֹקטוֹר הוּא סֵתֶם מִפְּקָר, הַמִּשְׁחָק עִם חַיֵּי בְּנֵי־אָדָם,
 וְאִין אֲצִלוּ שׁוּם חֲשִׁיבוֹת לְחַיֵּי־בְּנֵי אָדָם, מִכָּל שֶׁכֶּן מִי
 שְׁכּוֹפֵר בְּעֵקֶר, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, סַפְּנָה גְדוּלָה לְהַמְסֵר
 בְּיָדוֹ, כִּי הוּא סֵתֶם מִפְּקָר, וְעַל חַיֵּיו אִינוּ חָס, וְאִיךָ
 יַחוּס עַל חַיֵּי אַחֲרִים?!

וְאֵל תַּחֲשַׁב אַחֲרַת כְּרָגַע, כִּי מְאֹד מְאֹד הַזְהִירֵנוּ
 רַפּוּנוּ הַקְּדוֹשׁ עַל דְּבָרִים אֵלּוּ, וְכָל חַיֵּי הָאָדָם תְּלוּיִים
 בָּזֶה, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים אָנוּ עֹדִים לְמַעֲשֵׂי הַפְּקָרוֹת,
 שְׁעוֹשִׂים הַרוֹפְאִים וְהַדוֹקטוֹרִים בְּבִתֵּי חוֹלִים עִם
 הַחוֹלִים וְכוּ', כָּל מִינֵי בְּדִיקוֹת וְכוּ', שְׂאִינוּ מְכַרְחַת כָּלֵל,
 כָּל מִינֵי גְסוּנוֹת הֵם מְנַסִּים עַל הַחוֹלִים וְכוּ', אֲשֶׁר הֵם
 בְּעֵצְמָם מוֹדִים, שְׂאִין צְרִיכִים כָּלֵל, כִּי הֵם סֵתֶם
 מְלַמְּדִים עֵצְמָם עַל גּוֹפּוֹת הַחוֹלִים, וּבְפִרְטוּת אֲנָשִׁים
 זְקֵנִים וְקִשְׁיָשִׁים, עֲלֵיהֶם הַרְחַמְנוּת גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי
 הֵם מוֹסְרִים עֵצְמָם בְּיַדֵּי שְׁלוּחֵי מְלֶאכֶת הַמּוֹת דִּיקָא,
 וּבְפִרְטוּת אֵלּוּ הַרוֹפְאִים וּבְתֵי־הַחוֹלִים הַעוֹשִׂים נְתוּחֵי
 מְתִים, הֵם רוֹצְחֵי־נַפְשׁוֹת בְּיָדֵים מִמֶּשׁ, כִּי יֵשׁ אִיבָרִים

שאי אפשר להתלמד בהם, רק כשלוקחים את זה
 בשעה שהאדם עדין חי, ועל-פן כשנופלים בידיהם
 זקנים, הם רוצחים אותם בידיים ממש, בלי שום
 רחמנות כלל, ובדם קר, ועל-פן מי שמכניס זקן או
 זקנה לבית חולים, הם צריכים שמירה, ואחד
 מהמשפחה יתחלף עם השני, ויעמד שם עשרים
 וארבע שעות לשמירה, כי הם חשודים על רציחה,
 והשם הטוב יחוס וירחם על נשמות ישראל, שיהיו
 בריאים, ולא יצטרכו לפל בידי הרופאים והדוקטורים,
 שהם רוצחי אדם ממש.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! כי סימן זה תקח
 בידך — האם הרופא הוא רופא ודוקטור טוב? והאם
 באמת הוא איש רציני? אם אינו להוט כל-כף אחר
 הכסף והבצע, ואם הוא איש נוח לבריות, וטוב לב
 ורחמן, ובעל חסד, ויש לו הרגש לבני אדם, והוא איש
 מאמין בו יתברך, זהו רופא ודוקטור טוב, והוא שליח
 הבורא יתברך, ואליו מתר לפנות, ומה גם שצריכים גם
 אז להרבות בתפלות ובתחנונים, שמלאך רפאל יעמד

על ימינו, ויהיה שמור מכל רע, ולא יעשה איזו טעות, והוא דיקא יהיה השליח שלו, כי אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי, פתבות, פרק י"ג): לא מן הכל אדם זוכה להתרפאות, עין שם; ועל-כן צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך, שיחוס ויחמל עליו, ויצליח ברפואתו.

וענין התפלה צריכה להיות על-ידי החולה בעצמו, שקדם שהולך אל רופא, יתן על פדיון. (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ג') ויתפלל הרבה אליו יתברך, שתהיה לו רפואה שלמה, ויצליח הרופא והדוקטור למצא לו את התרופה הנכונה, ולא יטעה, חס ושלום, כי אמרו חכמינו הקדושים (בראשית ו' ב'). פְּרָשָׁה נ"ג, סימן י"ט): יפה תפלת החולה לעצמו, יותר מכל וכו', עין שם; ועל-כן קדם שאתה הולך אל הרופא ואל הדוקטור, תתן צדקה ופדיון לצדיקים אמתיים, ויתפלל הרבה אליו יתברך בדמעות שליש שתזכה להכנס בשלום אל הרופא ואל הדוקטור או אל בית החולים, ותזכה לצאת בשלום מהרופא ומהדוקטור או מבית החולים, כי אצלו יתברך יקרה מאד מאד תפלה ובקשה, כמאמרם, זכרונם לברכה

(ויקרא רבה, פרשה ל', סימן ג'): בדורות הללו שאין להם — לא מלך, ולא נביא, לא כהן, ולא אורים ותמים, ואין להם אלא תפלה בלבד, אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבוננו של עולם, אל תבזה את תפלתם, עין שם; ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מג'): מי שדעתו שפלה, אין תפלתו נמאסת, שנאמר: לב נשבר ונדכה, אלהים לא תבזה, עין שם; ומי עוד שבור ונדכה כל-כף כמו החולה, אשר דרכו לפרש את כל שיחתו, אפלו לפני כשור ודם, מכל שפן שישפך שיחו ותפלתו לפניו יתברך, וידבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ויבקש ויתחנן אליו יתברך, שיחוס ויחמל עליו, וירבה בזה מאד מאד, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, רק התלבש עצמו בלבושים האלו, אשר לפני מראה עיניו, ולכן מי שפרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ומפציר הרבה בתפלה, תפלתו מיד נשמעת, וכן צריכים לעורר רחמים אצל צדיקים אמתיים, שיתפללו עליו, כמאמרם, זכרונם לברכה (בבא בתרא קטו): מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם, ויבקש עליו רחמים, עין שם; וכן יבקש מרבים שיתפללו עליו, כי אצלו יתברך מאד מאד תשובה תפלה, ובפרטיות תפלת

רבים שהיא נשמעת בנקל. כי אין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלת רבים; ועל-כן מי שיודע שצריך לילך אל רופא ודוקטור, ומכל שפן כשצריך להפנס לבית-חולים, יעזר את הרבים שיתפללו בעבורו, והשם יתברך השומע תפלות, ישמע לתפלתם, והוא יתרפא בנקל, ויצא בריא ושלם, ואל יהיה נקל בעיניך ענינים אלו, כי רפואתו של האדם תלויה רק בתפלה — איך שמתפלל אליו יתברך.

ד.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי בענין הרפואות, הרופאים והדוקטורים אין זה פלל, ואף שתכמינו הקדושים אמרו (קדושין פ"ב): טוב שברופאים לגיהנום, כל זה נאמר ברופאים מפקרים, אשר נתרבו בדורות האחרונים מאד מאד, וכל פתח החולים מלאים מהם, אבל כאשר האדם באמת חולה, ומרגיש לא טוב, וצריך לילך אל רופא, אז ישתדל לילך על כל פנים אל רופא ממחה, רופא זקן, רופא בעל אחריות גדולה, רופא עם רגש, שיש לו רגשות אל חיי האדם, כי הוא בודאי יתעץ עם עוד רופאים, כמו

שְׂרוּאִים בַּחוּשׁ, אֲשֶׁר רוֹפֵא בְּעַל אַחֲרִיּוֹת יִתְעַץ עִם עוֹד מִמַּחִים, וְלִהְפּוֹךְ — אֵלּוּ בְּעַלֵי הַגְּאוּהָ, רוֹפְאֵי אֱלִיל הֵם עוֹשִׂים עַל דַּעַת עֲצָמָם כָּל מָה שֶׁלֵּבָם חָפֵץ, וְאִינָם מִתְחַשְּׁבִים בַּחַיֵי בְּנֵי אָדָם כָּלֵל, וְדִיקָא עֲלֵיהֶם אָמְרוּ וְכוּנּוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, כְּשֶׁאָמְרוּ: "טוֹב שְׁבֵרוּפְאִים לְגִיּהֲנוּם", כִּי טוֹבוֹת עֲצָמוֹ הוּא דוֹרֵשׁ, כַּאֲשֶׁר רוֹאִים בַּחוּשׁ, בְּשַׁעַה שֵׁישׁ אֵיזוֹ שְׂבִיתָהּ בְּכַתֵּי חוֹלִים אוֹ אֶצֶל רוֹפְאִים וְכוּ', אֲזִי לֹא יַעֲשׂוּ מְאוּמָה לְמַעַן הַחוּלָה, וְעַל כֵּן אֵלּוּ סוֹכְבֵי וְהוֹלְךָ — "טוֹב שְׁבֵרוּפְאִים לְגִיּהֲנוּם", כִּי כָּל הַטּוֹבוֹת לְעֲצָמוֹ הוּא מִתְכַּוֵּן, וְצוּעֵק וְנוֹכַח — הֵב הֵב, וְכִמְאֲמָרָם, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (יִלְקוּט תְּהִלִּים, רַמְזוֹ תשי"ז): לְעִלּוּקָה שְׁתֵּי כְּנוֹת הֵב הֵב גִּיּהֲנוּם אוֹמֵר תָּן לִי מִשְׁלֵי וְכוּ', עַיִן שָׁם: כִּי כָּל כְּוִנָּתָם הִיא רַק הַכֶּסֶף וְהַכֶּצֶע, וַיֵּשׁ לָהֶם כָּל מִינֵי תִּכְנִיּוֹת אֵיף לְהוֹצִיא מִבְּנֵי אָדָם כֶּסֶף, וְאִינָם מִסְתַּכְּלִים כָּלֵל לְרַפּוּאָתָם; וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַה שֶׁאֵתָּה בֶּן צְרִיף לְגִשְׁתָּ אֶל רוֹפֵא, לָךְ דִּיקָא אֶל רוֹפֵא אָמֵן, רוֹפֵא בְּעַל אַחֲרִיּוֹת עִם שֵׁם טוֹב, וּמִכָּל שֶׁבֶן רוֹפֵא יֵרָא שְׁמִים, וְהַעוּלָה עַל הַכָּל — לֹא לְכַטַּח בְּרוֹפֵא, רַק בְּהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצָמוֹ, וְאִזּוֹ בּוֹדְאֵי תִזְכֶּה לְהַתְּרַפָּא בְּרַפּוּאָה שְׁלֵמָה.

ה.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! בכל מקרה רע שקורה לך, חס ושלום, והרופאים מיעצים לנתח אותך, חס ושלום, אזי אל תעשה דבר זה תכף-ומיד, רק עליך להתיעץ לכל הפחות בשלשה רופאים ממחים, ותחקר היטב מה ולמה, ואחר-כך תרבה בצדקה ובתפילה, ואחר-כך אתה יכול להתרפא, וכן בשעה שאתה שוכב בבית חולים, או אחד ממשפחתך שוכב בבית חולים, תהיה זהיר ושמור — אילו רפואות ותרופות נותנים לך או לחולה, כי לפעמים עושים טעות וכו', וזה עולה בחיים, רחמנא לצלן; ועל-כן אל תהיה בישן לשאל את הרופא, אפלו עשר פעמים כל דבר, העקר שלא תפחד מהרופא, ואל תתביש ממנו, כי הוא רק בשר ודם, ולא כמו אלו הטפשים והמון העם קטני הדעת, שחושבים כאלו הרופא הוא אליל, ומפחדים ומתבישים ממנו לשאל שאלות שונות, ובוזה בעצמו תוכל לראות אם הרופא הוא רציני — אם עונה לך על שאלותיך בסבלנות גדולה, ומיעץ לך וכו', ומדבר עמך דבורי נחומים וכו', ומשתדל בטובתך וכו', אבל אם הוא פעסן וקפדן

וכו', וצוּעַק עֲלֶיךָ בְּשַׁעַה שְׁאַתָּה שׁוֹאֵל שְׁאִלוֹתַיךָ, תִּדַע
 כִּי הָרוֹפֵא וְהַדּוֹקְטוֹר הַזֶּה הוּא סֶתֶם בְּעַל גְּאוּה, וְאוֹהֵב
 אֶת הַמַּעוֹת, הַכֶּסֶף וְהַכְּבוֹד, וְאַתָּה, אֶהוּבִי, אָחִי, בָּרַח
 מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֶף, כִּי הוּא רוֹצֵחַ נַפְשׁוֹת
 מִמֶּשׁ, וְכֵן אִם אַתָּה רוֹאֶה רוֹפֵא שְׁמַתְלוֹצֵץ מִמֶּךָ, מִפְּנֵי
 יְהוּדוּתְךָ וְכוּ', תִּדַע שֶׁהָרוֹפֵא הַזֶּה הוּא רוֹצֵחַ מִמֶּשׁ, וְכְמוֹ
 שְׁלֹא הָיִיתָ מוֹסֵר אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֵי רוֹצֵחַ, כְּמוֹ-כֵן אַל
 תִּמְסֹר אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֵי רוֹפֵא רוֹצֵחַ, כִּי כָּל רוֹפֵא
 וְדוֹקְטוֹר, הַמְתְּלוֹצֵץ מִיְהוּדוּת, אֵינוֹ רוֹפֵא, רַק סֶתֶם
 רוֹצֵחַ וּמִפְקָר, וְצָרִיכִים לְבָרַח מִמֶּנּוּ, כִּי מְרוֹפְאִים
 וְדוֹקְטוֹרִים כְּאֵלוֹ הַזֹּהִירָנוּ רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ לְבָרַח: אֲשֶׁרֵי
 הַמְּצִיית, וְאִז טוֹב לוֹ לִנְצַח!

ו.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, כִּי רְפוּאָתְךָ תְּלוּיָה
 רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרֵךְ וְלֹא בְּיַד בֶּשֶׁר וְדָם, וְעַל-כֵּן אַל תִּבְטַח
 בְּשׁוֹם רוֹפֵא אֱלִיל, רַק עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הָרוֹפֵא הוּא רַק
 שְׁלִיחַ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כְּמֵאמָרָם, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת
 ס.) עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת כ"א): "וְרֵפֵא יִרְפֵּא" — מִכָּאן
 שְׁנִתְּנָה רְשׁוּת לְרְפֵאוֹת, כִּי נִתְּנָה לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם רְשׁוּת

לְרְפוּאוֹת וְלֹא יוֹתֵר, הֵינּוּ אִם הַרּוֹפֵא מֵיֵאֵשׁ אוֹתְךָ אוֹ אֶת
 אֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחְתְּךָ — כְּאִלּוּ כְּבָר אֵין לוֹ שׁוּם תְּקוּהָ,
 חֵס וְשְׁלוֹם, מְרַב חֲלִיו, תִּלְעַג וְתִצְחַק לוֹ, כִּי נִתְּנָה לוֹ
 רְשׁוּת מִן הַשָּׁמַיִם לְרַפֵּא, אֲבָל לֹא לֵיֵאֵשׁ אוֹתְךָ, וְעַל-כֵּן
 אִם הוּא מֵיֵאֵשׁ אוֹתְךָ, אֵל תִּשְׁמַע לוֹ כָּלֵל, 'כִּי גְדוֹל
 אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת
 י.): אִפְלוּ חָרַב חֲדָה מִנַּחַת עַל צוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל
 יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים, וּכְבָר רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ חוֹלִים
 מְסַכְּנִים, שֶׁכְּבָר יֵאָשׁוּ אוֹתָם הַרּוֹפְאִים, וְאָמְרוּ לָהֶם,
 שְׂאִין שׁוּם תְּקוּהָ לְרְפוּאוֹתָם, וּלְבִסּוּף קָמוּ וְהֵאָרִיכוּ עוֹד
 יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, עַל אַפְסֵי וְעַל חֲמַתָּם שֶׁל הַרּוֹפְאִים;
 וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְעוֹלָם אֵל תֵּיֵאֵשׁ עֲצָמְךָ מִן
 הַרְחָמִים, כִּי בְּזוֹה שְׁתַּרְבֵּה בַתְּפִלָּה תִּמְשִׁיךְ רְפוּאָה
 לַחוֹלָה, וְיִמָּה שְׂאֵתָה מוֹסֵר אֶת הַחוֹלָה בְּיַד הַרּוֹפֵא, הוּא
 רַק שְׂיִהְיֶה שְׁלִיחַ טוֹב מִן הַשָּׁמַיִם לְרְפוּאוֹתוֹ, אֲבָל בְּשׁוּם
 פָּנִים וְאִפֶּן, שְׁלֹא יֵיֵאֵשׁ אֶתְכֶם, כִּי רַחֲמֵיו יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל
 מַעֲשָׂיו, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ יְכוּלִים לַפְּעַל הַכֹּל עַל-יַדֵי תְּפִלָּה
 וּבִקְשָׁה — אִם מִבְּקָשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי רַחֲמֵיו עַד
 אֵין סוּף, וּכְבָר רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ עַל חוֹלִים מְסַכְּנִים,
 שֶׁהִתְפַּלְּלוּ עֲלֵיהֶם, וּפְעָלוּ בַתְּפִלָּה לְהַחְזִיר לָהֶם חַיּוּתָם,
 עַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת חֲזָק בַתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, תְּחַנּוּת

ופיוסים, כי הוא יתברך אוהב תפלה, ובפרטיות שתעורר אחרים שיתפללו בעבורך, כי תפלת הרבים מתקבלת, וכן תלך אצל צדיקים, שיבקשו על החולה רחמים, ובודאי זכותם וזכות הרבים תועיל, ויתרפא החולה.

ז.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי צריך לשמר את עצמו מאד מאד מרופאים, וקדם שהולך אל איזה רופא, צריך לבדק היטב היטב אם הוא רופא רציני, ואם אינו מפקר, ואם הוא רופא דתי, כי על-פירוב מרופא כופר ואפיקורס צריכים לברח, כמו שבורחים מאש שורה, כי על חיינו אינו חס, ואיך יחוס עליך? ! על-כן צריכים לבדק מאד מאד אחר הרופא, לידע מהו ומי הוא, וכן אם יש איזה שמץ רע על הרופא, צריכים לפרסם את זה ולא לפחד ולא להתבייש, ולהפוך — אם יש רופא נאמן, רופא רציני, רופא טוב, צריכים לגלותו ולפרסמו, שיהיה שליח טוב לרפא את אחינו בני ישראל, ועל הכל — צריך להרבות בתפלה ובבקשה ממנו יתברך — שיחוס וירחם על החולה;

ואל יהיה לך שום בטחון ברופא, כי תדע שהוא רק שליח, ועל-כן יותר טוב שתברח לך אל המשלח, שהוא השם יתברך בעצמו, ותבקש ממנו יתברך, שיהיה הרופא שליח טוב, ויעמד מלאך רפאל על מינו, ויהיה שמור וזהיר מכל רע, ותהיה לו רפואה שלמה.

ח.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! בשעה שאתה נעשה חולה (לא עלינו), אתה צריך להתעורר מאד מאד בתשובה, כי מובא בזהר הקדוש (פרשת האזינו רצ"ט): כשנגזר על האדם דינים, אזי קדם מכניסים אותו לבית-האסורים — שנופל למשכב, ואינו יכול לזוז, ומכל שכן כשמכרח להכנס אל בית החולים, הרי הוא כמו שנכנס לבית האסורים, והוא צריך אז לרחמים רבים, שיצא בשלום, כי לפעמים מכרחין לכרות לו איזה איבר או לחתך אותו, חס ושלום, באיזה נתוח, ולהוציא ממנו איזה חלק מהגוף, ובזה שמשנים את בריאת הבורא יתברך הוא כבר צריך לרחמים רבים, שיקום, ומכל שכן כשנמסר ביד רופא

אֵלֶּיךָ, שְׂאֵז בּוֹרְאֵי צְרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִנְתַּח
 אוֹתוֹ בְּאֶכְזָרִיּוֹת נוֹרָאָה, וְעַל־כֵּן בְּאִיזָה מַצָּב שְׂאִתָּה רַק
 נִמְצָא וְנַעֲשִׂית חוֹלָה (לֹא עֲלִינוּ), עֲלִיךְ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שְׂיַחֲוֹס
 וַיִּרְחַם עֲלֶיךָ, וְתִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית בְּכָל לִבְךָ,
 וְתִקְבַּל עַל עֲצֻמְךָ לְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וּבִזְוָה
 תִּזְכֶּה לְצֵאת מִבֵּית הָאֲסוּרִים, שֶׁהוּא מִטַּת הַחֲלִי, אוֹ
 מִבֵּית הַחֲוֹלִים, וְתִשׁוּב בְּרִיא וְשָׁלֵם אֶל בֵּיתְךָ; הֶעֱקַר
 רָאָה לְחִזּוֹק עֲצֻמְךָ, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, וְאֵל תִּיֵּאֵשׁ עֲצֻמְךָ
 בְּרַגְעַ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ אֵב הַרְחֲמֵן, וּמְחַכֶּה וּמְצַפֶּה שְׂרַק
 תִּשׁוּב אֵלָיו, וְתִקְבַּל עַל עֲצֻמְךָ עֵלּוּ יִתְבַּרְךָ, וְלִכֵּן רָאָה
 לְהַרְגִיל עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
 רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית,
 הַצְּלָחָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל; אֲשֶׁר־מִי
 שְׂאוּחִז בְּזָה — לְדַבֵּר תָּמִיד עִמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפִשְׁיטוֹת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְאֵז
 בּוֹרְאֵי יִרְאָה יְשׁוּעָה נוֹרָאָה.

ט.

צְרִיךְ שְׂתִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד עַל בְּרִיאוֹת גּוֹפֶךָ, וְלֹא

תאכל מאכלים מזיקים. פי בְּנֶקֶל לָךְ לִפְלֵי לְמִשְׁכָּב.
 רַחֲמָנָא לְצַלְן. וְלֹא תִהְיֶה לָךְ תְּקוּמָה. או שְׁתַּצְטַרֵּף
 לְמִסַּר אֶת עֲצָמֶךָ בְּיַדֵי רוּפָא אֱלִיל: עַל־כֵּן הֶחֱכַם —
 עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְשׁוֹמֵר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד מֵאֵי הוּא
 אוֹכֵל. כִּדֵי שְׁלֹא יִפֹּל לְיַדֵי חֲלִי אוֹ לְאִיזוֹ מַחֲלָה. רַחֲמָנָא
 לְצַלְן. וְכֵן צָרִיךְ לְבַדֵּק אֶת הַתְּרוּפּוֹת וְהַרְפּוּאוֹת שֶׁהוּא
 לוֹקֵחַ, שְׁלֹא יִהְיֶה אִיזָה סַם הַמְּזִיק. וְנִכּוֹן לְבַדֵּק הֵיטֵב
 בְּשִׁבְעַת חֻקִּיּוֹת וּבְדִיקוֹת — מֵה זֶה, וְלֹא כְּמוֹ עֲכָשׁוֹ.
 שְׁכַל סַנְדָּלָר נוֹתֵן אִיזוֹ תְּרוּפָה וַרְפּוּאָה, וְלוֹקְחִים אֶת זֶה.
 וְעַל־יְדֵי־זֶה מְזִיקִים לְעֲצָמָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְפָרְטֵי
 פְּרֻטִיּוֹת כְּשֶׁנִּתְּרָבוּ בְּעַלֵי שְׁמוֹת, שְׁקוֹרִין טְאֻטְרִים.
 שְׁקָרְנִים, מְפָרְסְמִים שֶׁל שְׁקָר וּבְעַלֵי מוֹפֵת, שְׁנוֹתְנִים
 תְּרוּפּוֹת שֶׁל הֶבֶל, אֲשֶׁר רַק מְזִיקוֹת: עַל־כֵּן צָרִיךְ
 לְהִזָּהֵר וּלְהִשָּׁמֵר מֵהֶם מְאֹד מְאֹד, וְלֹא יִקַּח שׁוֹם תְּרוּפָה
 וַרְפּוּאָה, עַד שֶׁיִּבְדֹּק מֵה זֶה, וְהַעֲקֵר לְסַמָּךְ רַק עָלֶיךָ
 יִתְּבַרֵּךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵּךְ, שֶׁיִּמְשִׁיךְ אֶת כָּל הַרְפּוּאוֹת
 שְׁלוֹ בְּתוֹךְ הַמֵּאֲכָלִים שְׁלוֹ, וְלֹא יִצְטַרֵּף לְשׁוֹם רַפּוּאוֹת
 וְתְרוּפּוֹת שֶׁל רוּפְאִים וְדוֹקְטוֹרִים, כִּי כְּשֶׁאֲדָם זוֹכֵה
 לְשׁוֹם מֵה הוּא אוֹכֵל, אֲזַי נִמְשָׁכּוֹת לוֹ כָּל הַרְפּוּאוֹת
 וְהַתְּרוּפּוֹת בְּתוֹךְ הַמֵּאֲכָלִים שְׁאוֹכֵל, וּבְפָרְטִיּוֹת בְּשַׁעֲה
 שְׁמֵרְבָה בְּתַפְלָה, וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵּךְ, כִּי תִפְלֵה עוֹלָה

עַל הַכֹּל ; אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוּ מְטַעָה אֶת עֵצְמוֹ, רַק עוֹסֵק
תָּמִיד בְּתַפְלָה, בְּקִשָּׁה וְשִׂיחָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פְּרִט
וּפְרִט מִחֲיָיו ; אֲשֶׁרִי לוֹ !